

دوبیتی‌های بابا طاهر عربیان، بر اساس نسخه وحید دستگردی، قم، انتشارات احقاف، ۱۳۹۰.

۱۳۶ ص.

۱. دو بیتی های بابا ظاهر بر اساس نسخه وحید دستگیری و سایر نسخ معتبر. ۲. شعر فارسی - قرن ۵.



قصر خجستان شہد فاطمی (دور شر) کوخہ: ۳، طراک ۵۵

ملف: ۷۸۳-۵۶۷، دور کار: ۷۸۴-۵۶۸، همراه: ۹۱۳۳۵۱۴۹-۷.

دویتی ہائی ماما طاهر

لَمَّا طَافَ حُذْرُ عَرَمَانَ

ترک خوشنویسی: محمد مهدی منصوری

ناشر محترم: انتشارات آفاق

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۰

هءاء : ٤٠٠٠ ءوءان

## دیباجه

پیری وارسته و درویشی فروتن که دل حقیقت بسته و صفای عشق به معبود را با خلوت دل در هم آیدخت و گوشه

عزت برگزیده و از نای و بهی این جهان فانی دل فروشته.

بابا طاهر همدانی معروف به بابا طاهر عریان شاعر و دبستی سرای اواخر قرن چهارم و او اواخر قرن پنجم

هجری و حاضر نظر لیک سلجوقی بوده است امروزه آگاهی زیادی از زندگی او در دست نیست.

فقط در بعضی از کتب صوفیه، ذکر بی از مقام معنوی و سبک زیادت و درویشی.

معنوی و استغنائی او آمده است. چنانکه خودی گوید:

من از درویشی و طاهر را می دانم از این رو نام بابا طاهر مستتر

نامش طاهر و باطنش طاهر تر و سبزه تر از این است که طاهر سر کمال او در طاعت زهد عشق حقیقت و

شیدایی او بوده است و در جامی دیگر نوشته اند که بابا در اول عمر معاش را در پیش گرفته و در زبان فارسی

به معنای پدر ریش نسبت به بزرگان بابا را به کسی که کمالی اطلاق می کردند که بزرگوار باشند و بعضی دیگر

گویند بابا از عناوین ممتاز است که به کسی داده شده است که بزرگوار است و در این معنی بی توحی

به علایق دنیوی و محبت و جور زین آویخته می باشد. او سبک درویشی و از خود فانی بودن وی از بعضی عارفان

دنیوی را در زندگی همواره مراعات می کرده است چنان که در خود را کمال حقیقی است و دل در گرد و دست

و بابا را از جنبه خوبی و خوشی گرایی دور ساخته و موجب شده که او هیچ گاه در صد و ظاهر و خود ستایی

بر نیاید و در واقع باید تصور نمود این عارف ربانی مافوق تصورات مادی و قل و قال های عادی سیری کرده

و انکار او در فراسوی این زمین بوده و در کران با جولان می داده تا آن جا که آنچه مردم روزگار شش بدان

اشاره می کردند یا شکاری دادند، وی بدان عمل می نمود و آن کوتی را که سیرین برای پوشش آن را  
بیتن می کردند، او از تن دیده و خود را از آن عسیران ساخته و بدین جت هم لقب «عریان» گرفته. بابا  
برگزیده خود توجه داشت و به توجه دیگران هم نسبت به خویش بی اعتنا بوده. کلمات قصار و شیوای او با معانی  
بلند و دل انگیز نماند است که در تار و پود جان هر شنونده ای رسوخ می کند.

بابا طاهر با همه مقامات و اولا و کلا است انسانی در تمام عمر گرام و گوشگیر زیسته تا آنام و نشان او را می توان در  
همه جا یافت و این بخاطر اندیش و کمالی است که در لای لای اشعارش منکمل شده و شهود است. بابا طاهر  
دل در حق داشته تا آن جا که حتی ملامیات روزگار را به راحتی تحمل نموده از جملات این

حوادث غناک مرگ فرزندش فریدون بوده.  
فریدون که در حق از دست  
بوره که ز نوشتن دیده و بی جا زخم در

بابا طاهر سال های بسیاری در امر خود را بپوشیدن گذرانید و مسافرتی به اصفهان و شیراز نیز داشته.  
معتبرین و گزری که برای اولین بار از او آمده و از این مسافرت است. تا آنکه می گویند که چون سلطان  
طغرل یکم به جلدان آمد، از او پرسید: «چرا می آید؟» او جواب داد: «من را خبر خوانند و این  
بر آن چای استاده بودند یکی از آن ها بابا طاهر بود. من به سلطان برایشان خبر دادم و با وزیر خود  
ابونصر کنده ری نزدشان رفتم و دست ایشان را بوسیدم. بابا طاهر چارنی شد و به سلطان را گفت:  
ای ترک با خلق خدا چه خواهی کرد؟ سلطان گفت که آنچه تو فرمایی گفت. آن کن که خدای تعالی می فرماید  
که «ان الله یفرز بالعدل والا احسان». سلطان بگریست و گفت: چنین کنم. بابا پیش را گرفت و گفت:  
از من پذیرفتی؟ گفت: آری. بابا سر ابروی شسته که سال ها از آن وضو کرده بود در آنکشت داشت

سلطان کرد و گفت مملکت در عالم چنین در دست تو کردم بر عدل باش نقل کرده اند که سلطان مغزل  
سال با آن سربازان را در میان تنویدهای خویش داشت و چون بجای پیش می آمد، آن را در نخست  
می کرد و اعتقادی پاک و صاف به آن داشت.

در شهر خرم آباد بنیالی به نام بقعه بابا طاهر وجود دارد که به اعتقادی دینی از نگاه بابا طاهر است.

آرامگاه وی در شمال شهر خرم آباد در جوار بقعه بابا طاهر حارث ابن علی در میان بزرگی به نام وی قرار  
دارد. بنای بقعه بابا طاهر در گذشته چندین بار بازسازی شده است. در قرن ششم هجری برخی آجری  
و پشت ضلعی بوده است. بعد از آن بنای جدید در سال ۱۳۶۴ خورشیدی با سنگ آهک آبی و شترابی

وقت همان انجام شده است. چون بنای تاریخی به ثبت آثار تاریخی ولی ایران رسیده است.

برخی از بزرگان ادیبانی که در جوار آرامگاه بابا طاهر مدفون شده اند عبارتند از: محمد ابن عبد العزیز از

ادبای قرن سوم هجری، ابوالفتح اسحاق از قضای قرن ششم هجری، علی کوثر از دانشمندان سده هفتم

و مفتون محمدانی از ششمین قرن چهارم هجری.

در پایان این مختصر را داریم که دو سبب اصلی بابا طاهر را با استفاده از هنر زیبای خوشنویسی در کمال سادگی و سبکی

«و حید و سکر و بیاد و طبع و سحر لازم به تدبیر است که تعدادی از دینی های معروف و مشهور بابا طاهر

که در نسخ و حید موجودی باشد در آخر کتاب فصلی جداگانه آمده است که امیدواریم حاصل تلاش ما در

پند و نودستاران شعر و ادبیات فارسی قرار گیرد.